

مقاله پژوهشی

Available Online: <http://jmst.kmsu.ac.ir>

اصول، قواعد حقوقی و اقدامات حفاظتی و مدیریتی بین المللی در حمایت از گونه های زنده دریایی

محمد علی نژاد اصل

گروه حقوق، واحد ماکو، دانشگاه آزاد اسلامی، ماکو، ایران.

نویسنده مسئول، پست الکترونیک: m_alinejad1364@yahoo.com

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۱۲/۱۶

تاریخ بازنگری: ۱۴۰۰/۱۱/۱۵

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۹/۲۲

شناسه دیجیتال (DOI): 10.22113/JMST.2022.304516.2450

چکیده

بهره برداری از منابع زنده دریایی به ویژه ماهیان، از دیر باز در زمره مهم ترین راه های تأمین مواد غذایی بشر بوده و یک فعالیت اقتصادی درآمدزا به شمار آمده است. در گذشته دیدگاه آن بوده است که گونه های زنده دریایی منابعی بی پایان هستند، اما به تدریج و با افزایش دانش و آگاهی در این زمینه، دیدگاه کشورها در خصوص نامحدود بودن آنها تغییر نموده و ضرورت حمایت از آنها آشکار گردید. حقوق بین الملل، حمایت از گونه های زنده دریایی را در دهه های اخیر به ویژه با تصویب کنوانسیون ها و اسناد بین المللی متعدد مورد توجه قرار داده است. باید گفت هر چند حجم وسیعی از قواعد و مقررات بین المللی و منطقه ای در زمینه ی حمایت از گونه های زنده دریایی وجود دارد، اما صید بی رویه آنها همچنان ادامه دارد که نشان از عدم حمایت کافی دولت ها از اینگونه اسناد و عدم اجرای کامل مقررات آنها می باشد. بر این اساس ضرورت دارد که دولت ها تمامی کوشش های خود را در بهره برداری و حفاظت از منابع زنده دریایی به طور مسئولانه ای به کار بندند و بدیهی است که بهره برداری مسئولانه و حفاظت بهینه از منابع زنده دریایی در جهت منافع همه ی ملت ها و دولت ها بوده و نیازمند همکاری در سطح بین المللی است. همچنین نیاز به تدوین و توسعه ی قواعد در خصوص جنبه های گوناگون حمایت از گونه های زنده دریایی وجود دارد که دولت ها بایستی در این زمینه نیز اقدامات مقتضی را در سطح بین المللی از جمله از طریق سازمان های بین المللی مربوطه اتخاذ نمایند.

واژگان کلیدی: حمایت از گونه های زنده دریایی، صید بی رویه، حقوق بین الملل.

Copyrights:

Copyright for this article is retained by the author(s), with publication rights granted Journal of Marine Science and Technology. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0>), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

۱. مقدمه

تاسیس سازمان‌های مدیریت منطقه ای شیلات (Regional Fisheries Management Organization (RFMOs) می باشد که عامل اجرای اصول و قواعد حقوقی تاسیس شده در سطوح منطقه ای هستند (Kurukulasuriya and Robinson, 2006).

از طرف دیگر آزادی ماهیگیری در دریاهای آزاد چالش بسیار مهمی را در زمینه ی حفاظت و نگهداری از منابع دریایی در دریای آزاد به وجود آورده است. با توجه به نبود حقوق حاکمه ی دولت ها در این بخش از دریا، در مقایسه با منطقه ی انحصاری - اقتصادی، هیچ دولتی صلاحیت اعمال قوانین و مقررات، با هدف صید و بهره برداری پایدار و مطلوب در دریاهای آزاد را ندارد. بنابراین مسئله اینجاست که چگونه می شود محدودیت‌های لازم برای محافظت از منابع زنده ی دریایی را در دریای آزاد برقرار نمود. ماده ی ۱۱۶ کنوانسیون ۱۹۸۲ (Transparency, Public Participation and Access to Information) راهنمای مناسبی برای یافتن پاسخ این پرسش است. در این ماده بیان می شود که آزادی ماهیگیری در دریای آزاد تابع تعهدات آن دولت چه بر اساس معاهدات بین المللی و چه بر اساس توافقات منطقه ای آن دولت می شود. تشکیل سازمان های منطقه ای که معمولاً بر اساس معاهدات منطقه ای تاسیس می شوند، توسط کنوانسیون ۱۹۸۲ تشویق شده است (Schiffman, 2010) به منظور پر کردن خلأ موجود در چارچوب حقوقی کنوانسیون ۱۹۸۲ حقوق دریاهای آزاد در زمینه مدیریت منابع و انجام قاعده مند صیادی در دریاهای آزاد، مقرره‌های حقوقی موافقت‌نامه ی ذخایر ماهی سازمان ملل متحد و الزامات بیان شده در شیوه نامه رفتاری فائو، در مجموع چارچوبی قابل توجه برای کنترل موثر بر روند صیادی در دریاهای آزاد فراهم می‌آورد. در کنار این موارد، مقرره هایی برای افزایش وظایف و تعهدات دولت های صاحب پرچم، بیان شده است (Ahmad, 2011).

۲. اصول حقوق بین الملل محیط زیست مرتبط با بهره برداری از گونه های دریایی

این اصول به طور عمده شامل موارد زیر هستند: اصل احتیاط (Precaution)، اصل پیشگیری (Prevention)، اصل تعهد به همکاری، اطلاع رسانی و کمک در حفاظت از محیط زیست، اصل مسئولیت مشترک اما متفاوت (Common but Defferential Responsibilities)، شفافیت، مشارکت عمومی و دسترسی به اطلاعات (Transparency, Public Participation and Access to Information).

الف) اصل احتیاط: اصل احتیاط و یا اصل رویکرد احتیاطی (Precautionary Approach) در اصل ۱۵ اعلامیه ۱۹۹۲ ریو در زمینه ی محیط زیست و توسعه ی پایدار، اینگونه تعریف شده است که: «به منظور حفظ محیط زیست، کشورها باید ضوابط و

در دهه های اخیر مسئله ی حفاظت از گونه های زنده ی دریایی، به ویژه در دریای آزاد، مورد توجه جامعه ی بین المللی قرار گرفته است و به تدریج اصول و قواعد حاکم جهت حفاظت از این منابع و استفاده ی پایدار از آنها توسعه یافته اند. بنابراین اسناد عمومی حقوقی بین المللی محیط زیست در مدیریت پایدار شیلات از تاثیر و اهمیت فراوانی برخوردار است. این اسناد به طور کلی گستره ی وسیعی از چالش های پیش روی حفاظت و مدیریت منابع ماهیگیری و محیط زیست دریایی را پوشش داده و چارچوبی را مهیا می کنند که در آن می توان موارد مرتبط با حفاظت از گونه های زنده ی دریایی را تنظیم نمود (Tsamenyi et al., 2004). به عنوان نمونه، بخش هفدهم از دستور کار ۲۱ به مسئله ی توسعه ی پایدار در حفاظت از مناطق ساحلی و اقیانوس ها اختصاص داده شده است. در این بخش آمده است که مدیریت شیلات دریاهای آزاد، شامل پذیرش، کنترل و مراقبت و اجرای معیارهای کافی و موثر حفاظتی، ناکافی بوده و در بسیاری مناطق و در مورد برخی گونه های دریایی، صید بیش از حد لطمات زیادی به اکوسیستم دریایی وارد آورده است (UNCED, 1992). همچنین در کنوانسیون ۱۹۸۲ حقوق دریاهای عمده قواعد و مقررات مربوط به حفاظت از منابع زنده ی دریایی در چارچوب منطقه ی انحصاری - اقتصادی (مواد ۶۱-۶۷) و دریای آزاد (مواد ۱۱۶-۱۲۰) درج شده اند (UNCLOS, 1982).

از طرف دیگر، اصول حقوقی بین المللی - دکتربین‌های بنیادینی که حقوق و یا قوانین رفتاری بر آنها استوار شده اند (International Law Commission, 2022) - نقش بسیار مهمی در نظام حقوق بین الملل محیط زیست ایفا می‌کنند. این اصول و مفاهیم در بسیاری از اسناد حقوقی بین المللی زیست محیطی به طور عام و در اسناد حقوقی مرتبط با حفاظت از محیط زیست دریایی به طور خاص مورد استناد قرار گرفته اند. بنابراین بررسی و تحلیل اصول و قواعد حقوقی که حاکم بر صید و بهره برداری، حفاظت و مدیریت گونه های زنده ی دریایی می باشند، از اهمیت فراوانی برخوردار است.

علاوه بر این موافقت‌نامه‌های منطقه ای در زمینه ی تدوین قواعد حقوقی حاکم بر بهره برداری، حفاظت و مدیریت گونه های زنده ی دریایی که میان دولت های ساحلی در مناطق دریایی مختلف منعقد شده اند، از اهمیت بسیاری برخوردارند. چرا که اولاً در آنها ملاحظاتی و اصول کلی حقوقی بین المللی در زمینه ی محیط زیست و محیط زیست دریایی و اهمیت ذخایر زنده ی دریایی در اکوسیستم دریایی به رسمیت شناخته شده است و دوماً در این موافقت‌نامه ها قواعد خاص حقوقی در زمینه ی صید پایدار دریایی تدوین شده اند (West, 1998). این موافقت‌نامه ها، زمینه ساز

اند. در هر دو سند مقررات قابل توجهی در زمینه ی اصول راهنما و هدایت، اهداف راهبردی و استانداردهای مدیریتی در راستای رویکرد پیشگیرانه، تدوین شده است (Sands and Peel, 2012).

همچنین در موافقتنامه ها، اساسنامه ها و تصمیمات سازمان های منطقه ای شیلات بسیاری، به این اصل اشاره شده است. از جمله می توان به اسناد تأسیس کمیسیون حفاظت از ماهی تن (The Commission for the Conservation of Southern Bluefin Tuna. (CCSBT)، سازمان ماهیگیری آتلانتیک شمال غربی (The Northwest Atlantic Fisheries Organization. (NAFO)، کمیسیون بین المللی حفاظت از ماهی تن در اقیانوس اطلس (The International Commission for the Conservation of Atlantic Tunas. (ICCAT) و کمیسیون بین آمریکایی ماهی تن گرمسیری (The Inter- American Tropical Tuna Commission. (IATTC) اشاره نمود که رویکرد پیشگیرانه به عنوان یک اصل راهبردی برای حفاظت و مدیریت شیلات مورد توجه قرار گرفته است (Winter, 2009).

پ) اصل تعهد به همکاری، اطلاع رسانی در حفاظت از محیط زیست (Cooperation, information on environmental protection): در زمینه ی حفاظت از محیط زیست، همکاری بین المللی برای حفاظت از محیط زیست یک اصل ضروری است. به ویژه این همکاری برای دولت ها در جهت حق اعمال صلاحیت سرزمینی در فضای خارج از قلمرو و مرزهایشان، از جمله دریای آزاد، منطقه ی قطب جنوب و یا جاهای دیگر این همکاری ضروری می باشد. بر اساس این اصل دولت ها موظفند در همه ی شرایط و با حسن نیت برای حفاظت از محیط زیست با یکدیگر همکاری کنند (Dabiri et al., 2009). در ماده ی ۱۱۸ کنوانسیون ۱۹۸۲ حقوق دریاها، بر همکاری دولت ها برای حفاظت و مدیریت منابع زنده تأکید نموده و در بند دوم ماده ۱۱۹ این کنوانسیون نیز به اهمیت اطلاع رسانی در زمینه های علمی، آمار و فعالیتهای ماهیگیری و صیادی گونه های زنده ی دریایی و موارد دیگر پرداخته شده است (UNCLOS, 1982).

ت) اصل مسئولیت مشترک اما متفاوت: این اصل اولین بار در مقدمه ی اعلامیه ی استکهلم بیان شد (Handl, 2012). بر اساس این اصل همه ی دولت های جهان به طور مشترک مسئولیت دارند تا از تخریب محیط زیست جلوگیری نموده و در حفاظت از آن بکوشند. با این حال و با وجود تساوی حاکمیت دولت ها، مسئولیت دولت ها بایستی متناسب با امکانات و توانایی های آنها و برابر با نقشی باشد که آنها در تخریب محیط زیست داشته اند. بنیان تفاوت میان مسئولیت دولت ها بر دو اساس قرار گرفته است. اول جایگاه دولت ها از نظر توسعه یافتگی؛ به این معنا که مسئولیت دولت های توسعه یافته که نقش تاریخی در تخریب محیط زیست داشته اند با

معیارهای احتیاطی حمایتی را بر اساس توانایی های خود و به طور گسترده مورد استفاده قرار دهند. در جایی که امکان خطر جدی وجود دارد و یا مسائل و مشکلات ناشناخته زیان هایی را به بار می آورد، نواقص به طور کامل و علمی مورد بررسی قرار گیرد و نباید به دلیل اینکه ضوابط مبارزه با آلودگی محیط زیست پر هزینه است از آن چشم پوشی نمود» (The Global Development Research Center, 2019).

کاربرد دقیق رویکرد احتیاطی در معاهدات مربوط به مدیریت منابع زنده ی دریایی به خوبی مشخص است. در ماده ی ۵ موافقتنامه ی ۱۹۹۵ سازمان ملل متحد در مورد اجرای مقررات کنوانسیون ۱۹۸۲ حقوق دریاها، در ارتباط با حفاظت و مدیریت عبور ذخایر زیاد ماهیان مهاجر موافقتنامه ی ذخایر ماهیان مهاجر تصریح شده است که دولت ها باید اصل احتیاط را اعمال کنند. در ماده ششم آن نیز اضافه شده است که کاربرد گسترده ی رویکرد احتیاطی با هدف حفاظت، مدیریت بهره برداری از ذخایر ماهی و ذخایر زیاد ماهیان مهاجر می باشد (United Nations, General Assembly, 1982). همچنین بند پنجم ماده هفتم شیوه نامه رفتاری فائو در این زمینه بیان می نماید که: «دولت ها باید رویکرد احتیاطی را در زمینه ی حفاظت، مدیریت و بهره برداری منابع زنده ی دریایی به منظور حفاظت از گونه های دریایی و محیط زیست دریایی، به طور وسیع اعمال نمایند» (FAO, 1995). بند ۱ ماده ی ۶ موافقتنامه ی ۱۹۹۵ ذخایر ماهیان مهاجر نیز به شیوه ای مشابه به این اصل اشاره کرده است. همچنین در ضمیمه ی دوم موافقتنامه راهکارهایی برای اجرایی شدن رویکرد احتیاطی، تدوین شده است (Marjorie L and Rosenberg, 2007). بر همین اساس در ماده ی ۵ کنوانسیون ۲۰۰۰، در مورد محافظت و مدیریت ذخایر ماهیان مهاجر اقیانوس آرام مرکزی و غربی مقرر گردید که کمیسیون ایجاد شده بر اساس این کنوانسیون، رویکرد احتیاطی در رویه ی عملی خود اعمال کند. در کنار این موارد، نظام نامه ی ۲۳۷۱ کمیسیون اروپایی در دسامبر ۲۰۰۲، در ارتباط با حفاظت و بهره برداری پایدار از منابع ماهیان بنا بر سیاستهای کلی ماهیگیری پیشنهاد می کند که: «جامعه ی اروپا باید رویکردی احتیاطی نسبت به تدابیر طراحی شده جهت حمایت و حفاظت از منابع آبی زنده و به منظور تأمین بهره برداری پایدار آنها و به حداقل رساندن تأثیر فعالیت های ماهیگیری در اکوسیستم های دریایی اعمال کند» (Kurukulasuriya and Robinson, 2006).

ب) اصل پیشگیری: یکی از اصول بسیار مهم در زمینه بهره برداری و صید گونه های زنده ی دریایی، رویکرد پیشگیرانه در مدیریت شیلات است. پایه و منبای حقوقی این رهیافت، در بسیاری اسناد حقوقی که پس از کنوانسیون ۱۹۸۲ حقوق دریاها تدوین شده اند قرار دارد. موافقتنامه ی ۱۹۹۵ ذخایر ماهی و شیوه نامه ی رفتاری فائو در زمینه ی صید مسئولانه، به اصل پیشگیری پرداخته

Convention on Biological Diversity (CBD), (1992).

چنانچه در ماده ی ۱۲ موافقتنامه ی ذخایر ماهی آمده و در موافقتنامه ها و سازمانهای منطقه ای بسیار مورد تاکید قرار گرفته است، جهان در حال حرکت در جهت ایجاد شفافیت بیشتر در رویه و مقررات سازمانهای بین المللی بوده و محیط زیست دریایی و سازمانهای مرتبط با آن در این میان استثنا نیستند (West, 1998). از طرف دیگر، موافقت نامه ی ۱۹۹۵ ملل متحد در مورد ذخایر ماهیان یک مثال حقوقی بین المللی است که در ماده ۲۴ آن، دولتها ملزم شده اند که در زمان وضع اقدامات مدیریتی و حفاظتی، ضرورت دسترسی به مکان های ماهیگیری توسط مردمان بومی دولت های در حال توسعه به ویژه جزایر کوچک دولتهای در حال توسعه را تضمین کنند (Juda, 2002).

۳. اصول حقوقی خاص حاکم بر بهره برداری گونه های زنده ی دریایی

علاوه بر اصول حقوق بین الملل محیط زیست، اصول حقوقی نیز شکل گرفته و توسعه یافته اند که به طور خاص در چارچوب بهره برداری از گونه های زنده ی دریایی مطرح گردیده و تحول و تکامل پیدا نموده اند. این اصول شامل موارد زیر هستند: اصل بهره برداری بهینه (پایدار) (The optimum sustainable yield)، اصل صید مسئولانه (The responsible fisheries)، اصل حفاظت و مدیریت (The conservation and management).

الف) اصل بهره برداری بهینه: یکی از مهم ترین اصول حقوقی حاکم بر بهره برداری از گونه های زنده ی دریایی، بهره برداری بهینه و پایدار از منابع زنده دریایی می باشد. بهره برداری بهینه از گونه های زنده ی دریایی و ترغیب این رویکرد در بسیاری از اسناد بین المللی، قطعنامه ها و موافقتنامه ها بیان شده است. اساس این اصل بر بهره برداری بدون به خطر انداختن حیات کلی گونه های دریایی با صید بیش از حد است (Bagarinao, 2005). این اصل در چارچوب حقوقی کنوانسیون ۱۹۸۲ حقوق دریاهای ویژه در ارتباط با موضوع اقدامات حفاظتی و مدیریتی شیلات در منطقه ی انحصاری - اقتصادی مورد توجه قرار گرفته است. ماده ی ۶۱ (۲) کنوانسیون بیان می کند که: «دولت ساحلی، با توجه به بیشترین شواهد علمی در دسترس و از طریق اقدامات حفاظتی و مدیریتی مناسب اطمینان حاصل خواهد نمود که ذخایر موجودات زنده منطقه ی انحصاری - اقتصادی با صید بیش از حد به مخاطره نمی افتد.» (UNCLOS, 1982) مقرر ی مشابه این مورد در موافقتنامه ی ۱۹۹۵ ذخایر ماهی سازمان ملل متحد بیان شده است (Juda, 2002).

دولت های در حال توسعه تفاوت دارد (Sands and Peel, 2012). تفاوت دیگر از نظر ضوابط فنی می باشد که دولتها باید برای حفاظت از محیط زیست اتخاذ نمایند (Tsamenyi et al., 2004). در اصل هفتم اعلامیه ی ریو ۱۹۹۲ بیان شده است که: دولت ها باید با روح مشارکت جهانی برای نگهداری، حمایت و احیای زیست بوم کره ی زمین با یکدیگر همکاری کنند. دولت ها با نگاهی به سهم متفاوت شان در تخریب محیط زیست جهانی، مسئولیت مشترک ولی متفاوتی دارند. کشورهای توسعه یافته مسئولیتی را که در زمینه ی پیگیری بین المللی توسعه ی پایدار دارند، با توجه به فشارهای جوامع خویش بر محیط زیست جهانی و فن آوریها و منابع خود بر عهده گرفته اند. همچنین اصل یازدهم اعلامیه نیز بیانگر این اصل حقوق بین الملل محیط زیست می باشد. ماده ی یازدهم بیان می کند که استانداردهای مربوط به محیط زیست باید منعکس کننده ی چارچوب محیط زیست و توسعه ای باشد که به آن مربوط می شود.» (UNCED, 1992).

ث) شفافیت، مشارکت عمومی و دسترسی به اطلاعات: مشارکت عمومی و دسترسی به اطلاعات در اصل دهم اعلامیه ی ۱۹۹۲ ریو به رسمیت شناخته شده است: «بهترین راه بررسی مسائل محیط زیست آن است که این امر شامل حال همه ی اشخاصی شود که در یک سیستم از آن متأثر می شوند. سنجش نظرات و کسب اطلاعات در زمینه ی محیط زیست باید در سطح ملی شامل حال همه افراد شود که از طریق مسئولان مربوطه انجام می شود. به علاوه باید اطلاعات لازم در مورد مواد خطرناک و فعالیتهای هر منطقه جمع آوری گردد. همچنین باید به مردم این امکان را داد که در روند تصمیمات، مشارکت کنند. دولت ها باید با دقت کافی، مشارکت عمومی را در جامعه ایجاد کنند تا اطلاعات مورد نیاز جمع آوری شود. مشارکت و حضور صحیح و موفقیت آمیز عمومی و روش های اداری باید به ترتیبی باشد که سالم سازی محیط و اجرای قوانین را امکان پذیر سازد.» (UNCED, 1992).

در دستور کار ۲۱ نیز به این مسئله پرداخته شده است. در فصل ۲۳ این سند، یکی از پیش شرط های بنیادین در جهت توسعه ی پایدار مشارکت گسترده ی عموم در تصمیم گیری است (UNCED, 1992). دستور کار ۲۱ (فصل های ۲۳، ۳۳، ۳۶) بر اهمیت مشارکت همه ی گروه های عمده تاکید دارد. در اغلب اعلامیه ها و اسناد الزام آور حقوقی در این زمینه، توجه ویژه ای به مشارکت گروه هایی همچون اقوام بومی و زنان که به لحاظ سیاسی فاقد امتیاز بوده، توجه شده است (De Fontaubert and Lutchman, 2003). در کنوانسیون تنوع زیستی، مشارکت عمومی مناسب در خصوص رویه های ارزیابی تاثیرات زیست محیطی را در ماده ی ۱۴ ضروری دانسته است. ماده ی ۱۳ نیز با نیاز به آگاهی و آموزش عمومی اشاره می کند (The

ذخایر ماهی سازمان ملل متحد و شیوه نامه ی رفتاری فائو برای صید مسئولانه است (Ahmad, 2011). در کنار این اسناد که هسته ی مرکزی چارچوب حقوقی اصل صید مسئولانه را تشکیل می دهند، اسناد حقوقی توصیه ای و غیرالزام آوری نظیر دستور کارهای بین المللی (International Plans of Actions (IPOAs)) که به طور مشخص در زمینه موضوعات تخصصی مرتبط با مدیریت ماهیگیری، مقابله با صید غیرقانونی، گزارش نشده و تنظیم نشده (Illegal, unreported and unregulated (IUU) fishing) یا ظرفیت صیادی می پردازند.

پ) اصل حفاظت و مدیریت: در زمینه ی محافظت و مدیریت منابع زنده ی دریایی و وظایف دولت های ساحلی در این زمینه، باید به ماده ی ۶۱ کنوانسیون ۱۹۸۲ حقوق دریاها اشاره کرد که بر اساس آن، دولت ها ملزم به «تعیین میزان و حجم مجاز قابل دسترسی از منابع زنده دریایی» در منطقه ی انحصاری - اقتصادی خود شده اند. در ادامه ی ماده ۶۱ به دولتهای ساحلی توصیه می شود که بهترین مشاوره های علمی را به جهت اطمینان از اتخاذ اقدامات حفاظتی (The Conservation Measures) و مدیریت مناسبی که منجر به حفظ منابع زنده ی دریایی در این منطقه در برابر صید بیش از حد می شود» انجام دهند. به علاوه این ماده مقرر می کند که اقدامات حفاظتی «باید به گونه ای طراحی شوند که جمعیت های صید شده از گونه های زنده دریایی را در حدی که به میزان حداکثری و پایدار نزدیک باشد، بازیابی کنند» (UNCLOS, 1982).

در ادامه در ماده ی ۶۲ کنوانسیون ۱۹۸۲ بر «تشویق بر بهره برداری بهینه از منابع زنده ی دریایی بدون آنکه موجبات نقض ماده ی ۶۱ فراهم شود» تاکید شده است (UNCLOS, 1982). توازن میان این موارد یک چالش اساسی در نظام بنیان یافته بر اساس کنوانسیون ۱۹۸۲ حقوق دریاها است. اگر چه شاید در تئوری به نظر برسد که می توان میان نگهداری منابع زنده ی دریایی و بهره برداری بهینه از آنها تعادل و تلفیقی ایجاد نمود، اما در عمل این امر به کلی صورت متفاوت و دشواری دارد. اجرا و تفسیر چارچوب های مطرح شده، یعنی «بهره برداری مطلوب» و حداکثر بازدهی پایدار» (Maximum Sustainable Yield) مسئله ی دشوار و بخش مهم اختلافات پیش آمده بر سر نحوه ی اتخاذ اقدامات حفاظتی و مدیریت نگهداری از منابع زنده دریایی می باشد (Schiffman, 2010).

از جمله مواردی که دولت ها باید در راستای اقدامات مدیریتی ماهیگیری انجام دهند، تحقیقات گسترده در مورد میزان ذخایر گونه های زنده ی دریایی و تصمیم گیری در مورد میزان صید ماهیگیران بر اساس مشاوره های علمی و کنترل و نظارت موثر و کارآمد ماهیگیران و روند صیادی آنها می باشد (Joyner and Green, 2009). سیستم محدودیت دسترسی (The catch limitation system) سنگ بنا و اساس نظام مدیریت ماهیگیری است. بر

همانطور که پیشتر بیان شد در کنوانسیون ۱۹۸۲ حقوق دریاها، تعهدات مربوط به حفاظت و بهره برداری از منابع زنده ی دریایی در بخش پنجم در خصوص منطقه ی انحصاری اقتصادی و قسمت دوم از بخش هفتم درباره ی دریاهای آزاد آمده است، مواد ۶۱ و ۶۲ حاوی تکالیفی در رابطه با حفاظت و بهره برداری است که درباره ی همه ی گونه های که در منطقه انحصاری - اقتصادی دولت های ساحلی وجود دارد، اعمال می گردد. ماده ی ۶۱ دولت های ساحلی را ملزم به تعیین میزان کلی صید مجاز (Total Allowable Catch (TAC)) می کند تا برداشت از منابع زنده در محدوده ی منطقه ی انحصاری - اقتصادی دولت ساحلی با هدف فراهم کردن حداکثر برداشت پایدار (Maximum Sustainable Yield. (MSY)) باشد را تضمین می کند و در نتیجه منجر به بهره برداری بیش از حد از این منابع نگردد (Kurukulasuriya and Robinson, 2006).

این تعهدات همچنین دولت ساحلی را ملزم به گردآوری اطلاعات گسترده ای در این رابطه می کند تا تضمین کند که میزان کل صید مجاز بر اساس بهترین مدارک و شواهد علمی موجود تعیین شده است. میزان کل صید مجاز شکل های مختلفی می تواند داشته باشد. مثلاً حداکثر میزان ماهی که می توان صید کرد، بیشترین تعداد کشتی های مجاز برای صیادی و یا فصل تعیین شده برای ماهیگیری از نمونه های این اشکال هستند (Thao, 2004).

در حقیقت، اصل بهره برداری بهینه به علت نگرانی از تأمین غذا در سطح جهانی مطرح شده است. با این وجود، هم اکنون ذخایر انگشت شماری وجود دارند که از آنها به میزان زیادی بهره برداری نشده است. برای پیاده نمودن اصل بهره برداری بهینه در سطح ملی، در اسناد حقوقی بین المللی اقدامات و معیارهای مشخصی بیان شده است. از جمله این معیارها باید به بهره برداری پایدار حداکثری (The Maximum Sustainable Yield (MSY))، تخمین و مشخص نمودن کل صید مجاز (The Total Allowable Catch. (TAC)) و ممانعت و جلوگیری از بهره برداری بیش از حد از منابع شیلات دریایی (Agriculture Organization of the United Nations. Fishery Resources Division, 1999) اشاره نمود (Tsamenyi et al., 2004).

ب) اصل صید مسئولانه: بر اساس تعریفی که از اصل «صید مسئولانه» در اعلامیه ی کنفرانس کانکون مکزیک در سال ۱۹۹۲ بیان شده، صید مسئولانه عبارت است از: بهره برداری پایدار از منابع دریایی در هماهنگی با محیط زیست و استفاده از ابزارهای نگهداری و آبی پروری که برای محیط زیست دریایی و منابع دریایی زیان آور نباشند.» (Declaration of Cancún, 1992). در حقیقت، مبنای این اصل بر بهره برداری و صید پایدار گونه های زنده ی دریایی و رفتار مناسب با ذخایر دریایی قرار گرفته است (Crawford and Morito, 1997). ماهیت حقوقی صید مسئولانه به عنوان یکی از اصول حقوقی حاکم بر صید و بهره برداری از گونه های زنده ی دریایی، در گستره ی وسیعی از معاهدات چند جانبه، اسناد حقوقی غیر الزام آور و قطعنامه های سازمانهای بین المللی بیان شده است. به طور قطع مهم ترین این اسناد کنوانسیون ۱۹۸۲ حقوق دریاهاست. مثال های بارز دیگر آن، موافقتنامه ی ۱۹۹۵

پس از تبیین و تدوین اصول حقوقی، آنچه اهمیت دارد احترام، حمایت و اجرای این اصول می باشد. این امر با به رسمیت شناختن این اصول در اسناد حقوقی بین المللی الزام آور تحقق می یابد. با این عمل، دولتهای عضو اسناد، متعهد به اجرای این اصول شده و در صورت تخطی مسئولیت بین المللی خواهند داشت.

در این میان و در راستای همکاری بیشتر دولت ها به ویژه در زمینه ی حقوق بین الملل محیط زیست، نهادهای بین المللی مانند برنامه ی محیط زیست ملل متحد و فائو، دولت ها را ملزم به تأسیس سازمان های حفاظت از محیط زیست در سطوح منطقه ای نموده اند. حفاظت از محیط زیست دریاها و به طور خاص حفاظت و مدیریت بهره برداری از گونه های زنده ی دریایی نیز از این امر مستثنی نبوده و کنوانسیون های منطقه ای بسیاری در این زمینه تدوین شده که بر اساس آنها سازمان های منطقه ای نیز تأسیس شده اند.

اساسنامه سازمان های منطقه ای که پس از تدوین و تصویب کنوانسیون ۱۹۸۲ حقوق دریاها تأسیس شدند به ویژه آنهایی که بر اساس موافقتنامه ی ۱۹۹۳، ترویج رعایت اقدامات حفاظتی و مدیریتی بین المللی از سوی کشتی های ماهیگیری در دریای آزاد (موافقتنامه ی رعایت) تأسیس شده اند، نظیر سازمان شیلات اقیانوس اطلس شمال شرقی (South East Atlantic Fisheries Organization (SEAFO) (تأسیس در ۲۰۰۱ میلادی) و یا کمیسیون ذخایر شیلات مرکز و غرب اقیانوس آرام Western and Central Pacific Fish Stocks (Commission (WCPFC) (تأسیس در ۲۰۰۰ میلادی) با توجه به اصول و قواعد حقوقی بین المللی حاکم بر بهره برداری از گونه های زنده دریایی تدوین شده اند، از جمله، اصول حفاظتی و مدیریتی، استفاده ی پایدار، رویکرد پیشگیرانه، و حفاظت از تنوع زیستی (Tsamenyi et al., 2004)

اما سازمان های منطقه ای که پیش از این موافقتنامه تأسیس شده اند، نظیر کمیسیون بین المللی برای حفاظت از ماهی تن اقیانوس اطلس (International Commission for the Conservation of Atlantic Tuna (ICCAT) (تأسیس در ۱۹۶۶ میلادی) و کنوانسیون های موسس آنها، چنین اصولی را در بر نمی گیرند، در نتیجه اعضای آنها اقدام به تصویب اعلامیه هایی نمودند که بر آن اساس این معیارها و اصول وارد قواعد اجرایی سازمان شوند (Tsamenyi et al., 1999).

۵. اصول و قواعد حقوقی مطرحه در موافقت نامه های منطقه ای در زمینه ی بهره برداری از گونه های زنده ی دریایی

الف) موافقتنامه در مورد حفاظت فکها در دریای وادن: در اکتبر ۱۹۹۰ میلادی دانمارک، آلمان و هلند توافقنامه ای در مورد

اساس این روش، دسترسی کامل به ذخایر ماهی ها و منبع اکوسیستم دریایی محدود می شود و از صید بیشتر از میزان مشخصی ممانعت می گردد (Kongrawd, 2006) برخی دولت ها، سیستم محدودیت دسترسی را بر اساس نوعی تسهیم میزان دسترسی میان ماهیگیران قرار داده اند. به این معنا که هر ماهیگیر سهم مشخصی از کل میزان دسترسی به منابع دریایی خواهد داشت. این میزان نه تنها بر اساس حجم مجاز صید که به زمان مجاز صید و نوع گونه ی دریایی هم بستگی دارد (Hart, S., 2008).

نخستین کنوانسیون بین المللی حقوق دریاها که به مسئله ی مدیریت و حفاظت از منابع زنده ی دریایی توجه داشته است، کنوانسیون ۱۹۵۸ ژنو در مورد ماهیگیری و حفاظت از منابع زنده دریای آزاد است. ماده ی ۲ کنوانسیون، «حفاظت از منابع زنده ی دریای آزاد» را اینگونه تعریف می کند: «مجموع اقداماتی که حداکثر بهره برداری پایدار را امکان پذیر می سازد، به گونه ای که تأمین حداکثر مواد غذایی و دیگر محصولات دریایی امکان پذیر گردد.» در این ماده آمده است که «برنامه های حفاظتی باید در وهله نخست با نظر به تأمین مواد غذایی برای مصرف بشر تنظیم گردند.» (Convention on Fishing and Conservation of the Living Resources of the High Seas, 1958) اگر چه باید به این نکته دقت داشت که با توجه به کاربرد واژه ی پایدار در بخش ابتدایی، این بهره برداری از منابع نباید به گونه ای باشد که به بقای آنها لطمه ای وارد کند.

همچنین، تعهدات مطرح شده در کنوانسیون ۱۹۸۲ حقوق دریاها در خصوص حمایت و مدیریت محیط زیست دریایی به طور گسترده ای در بخش دوازدهم این کنوانسیون تحت عنوان حمایت و حفاظت از محیط زیست دریا» بحث شده است. این بخش با ماده ی ۱۹۲ آغاز می شود که تا به امروز یک قاعده ی حقوقی پذیرفته شده را بنیان گذاشته است. این قاعده می گوید: «دولت ها تعهد دارند که از محیط زیست دریایی حفاظت و نگهداری کنند.» بلافاصله پس از این قاعده و در ماده ی ۱۹۳ کنوانسیون به نوعی، هدف جامع توسعه ی پایدار را به دنبال شده است. در این ماده با به رسمیت شناخته شدن حق حاکمیت دولتها بر بهره برداری از منابع طبیعی خود، بر تعهد آنها نسبت به حفاظت و حمایت از محیط زیست دریا (من جمله گونه های زنده ی دریایی تأکید شده است (UNCLOS, 1982). توسعه ی پایدار تعادل میان ملاحظات محیط زیستی، اقتصادی، اجتماعی، حقوقی را برای نسل های کنونی و آینده ضروری می کند.

۴. اصول و قواعد حقوقی حاکم بر صید و بهره برداری از گونه های زنده ی دریایی در سطوح منطقه ای

ث) کنوانسیون حفاظت از منابع زنده ی دریایی قطب جنوب: این کنوانسیون که به کنوانسیون ۱۹۸۰ معروف است که در ۱۹۸۰ تصویب و در آوریل ۱۹۸۲ لازم الاجرا شد. این کنوانسیون هیئت تدوین مقرراتی به نام کمیسیون برای حفاظت از منابع زنده ی دریایی قطب جنوب دارد. هدف از کنوانسیون ۱۹۸۰ حفاظت از منابع زنده ی دریایی قطب جنوب است که واژه ی حفاظت شامل استفاده ی معقول می شود که در ماده ی ۲ آورده شده است. ماده ی ۲ اصول حفاظتی را که باید به منظور بهره برداری از منابع ماهی و فعالیت های دیگر در ناحیه ی کنوانسیون ۱۹۸۰ رعایت شوند، فهرست کرده است. این اصول مدیریت ماهیگیری مبتنی بر اکوسیستم و رویکردی احتیاطی را شامل می شوند. (Henry, 2011)

۶. نقش دولت ها در اجرای اقدامات حفاظتی و مدیریتی بین المللی

به طور کلی در چارچوب حقوق بین الملل تعهدات و تکالیف عمده ای بر دولتها بار شده و سازمانهای بین المللی بیشتر حضوری تکمیلی دارند. در حقیقت، نقش اصلی سازمانهای بین المللی تلاش برای اجرای بهتر تعهدات بین المللی دولتها و تسهیل همکاریهای میان دولت ها در زمینه تعهداتشان می باشد. این امر در زمینه ی حفاظت و نگهداری گونه های زنده ی دریایی هم صادق می باشد.

در ماده ی ۱ کنوانسیون ۱۹۵۸ ژنو در مورد ماهیگیری و حفاظت از منابع زنده ی دریای آزاد، وظایف و تعهداتی در این زمینه برای دولت های متعهد بر شمره شده است. نخستین وظیفه ای که این کنوانسیون بر عهده ی دولتهای عضو قرار می دهد آن است که این دولتها باید اقدامات ضروری را در رابطه با اتباع خود در راستای حفاظت از منابع زنده ی دریایی آزاد مورد پذیرش قرار دهند و یا اینگونه اقدامات را با همکاری با سایر دولتها و در ارتباط با اتباعشان مورد پذیرش قرار دهند.

ماده ی ۱۱۷ کنوانسیون ۱۹۸۲ حقوق دریاها نیز بر تعهد همه ی دولتها چه به صورت انفرادی و چه به صورت همکاری با دولت های دیگر در اتخاذ اقداماتی که برای حفاظت از منابع زنده ی دریای آزاد ضروری هستند، تاکید می نماید. ماده ی ۱۱۸ این کنوانسیون نیز از دولتهای عضو می خواهد تا در زمینه ی حفاظت و مدیریت منابع زنده ی دریای آزاد با یکدیگر همکاری نمایند (UNCLOS, 1982). بنابراین در زمینه ی اجرای اقدامات حفاظتی و مدیریتی در زمینه ی بهره برداری از گونه های زنده ی دریایی دولت ها هم به صورت انفرادی و هم به صورت همکاری با دیگر دولت ها وظایف و تعهدات بین المللی دارند. در زمینه ی تعهدات انفرادی دولت ها، یکی از مسائل اساسی مورد بحث، چگونگی اعمال اصول حفاظتی و مدیریتی بر کشتی های تحت

حفاظت از فکهای دریایی وادن (Wadden Sea Seals) امضا نمودند. این موافقت نامه یک سال پس از آن لازم الاجرا شد. این توافق نامه در پاسخ به کاهش شدید جمعیت فک دریایی وادن در نتیجه ی پیامد مرگ ناگهانی هزار مورد از این گونه در سال ۱۹۸۸ صورت گرفت. هدف این موافقتنامه تدوین و اجرای یک طرح توسعه ای و مدیریتی، حفاظت، همکاری تحقیقاتی و نظارتی، ممنوعیت از صید، حفاظت از زیستگاه، کاهش آلودگی و ابتکاراتی در خصوص افزایش آگاهی عمومی است. بر اساس ارزیابی های صورت گرفته توسط دبیرخانه ی موافقت نامه ی دریایی وادن، جمعیت فکها از زمان مقررات ذکر شده بهبود یافته و به یک سطحی با ثباتی رسیده است (Kurukulasuriya and Robinson, 2006).

ب) موافقتنامه در مورد حفاظت آب بازسانان کوچک دریاهای شمال و بالتیک: موافقت نامه ی ۱۹۹۱ در مورد آب بازسانان دریایی در دریاهای بالتیک و شمال در ۱۹۹۴ میلادی لازم الاجرا شد. در این موافقتنامه دولت های حوزه ی مهاجرتی این گونه ها را به همکاری با هدف حفاظت و مدیریت حوزه ی مهاجرتی، اتخاذ تدابیر مناسب علیه آلودگی، جستجوی میدانی، تحقیق و افزایش اطلاعات عمومی تشویق کرده است (Welcomme, 2011).

پ) موافقت نامه ی حفاظت از آب بازسانان در دریای سیاه، دریای مدیترانه و منطقه ی مجاور آتلانتیک: این موافقت نامه که در سال ۲۰۰۱ میلادی لازم الاجرا گردید، اعضای خود را ملزم کرده است تا تدابیر هماهنگی برای دست یابی به وضعیت حفاظتی مطلوب برای دلفین ها، خوکهای دریایی و وال ها و همچنین تأسیس و اداره شبکه ای از مناطق خاص حفاظت شده برای تغذیه، تولید مثل و پرورش آنها «درون چارچوب اسناد موجود» اتخاذ کنند. این موافقت نامه اعضای خود را برای اجرای یک طرح حفاظتی جامع، تصویب و اجرای قوانین داخلی برای پیشگیری از صید عمدی این گونه های کمیاب توسط کشتی های با پرچم اعضا و کشتی های در صلاحیت آنها ملزم کرده است (Welcomme, 2011).

ت) یادداشت تفاهم در مورد حفاظت و مدیریت لاک پشت های دریایی و زیستگاه های آنها در هند و آسیای جنوب شرقی این یادداشت تفاهم که بر حفاظت و مدیریت لاک پشتهای دریایی تاکید دارد در ژوئن سال ۲۰۰۱ میلادی تدوین و تصویب و در سپتامبر همان سال لازم الاجرا گردید. هدف از این یادداشت تفاهم جلوگیری و معکوس نمودن روند کاهش جمعیت لاک پشت های دریایی در سراسر منطقه می باشد. تدابیری که در این ارتباط اتخاذ شده است، بر کاهش تهدیدات، حفاظت از زیستگاه اصلی، تبادل اطلاعات علمی، افزایش مشارکت و آگاهی عمومی، بهبود همکاری منطقه ای و جستجوی منابع برای اجرای این طرح متمرکز است (Ahmad, 2011).

دریایی دولت ها را سیر می نمایند و یا گونه هایی که در مرزهای دریایی دولت های ساحلی و یا مرزهای مناطق دریایی با دریای آزاد در رفت و آمد می باشند ضروری تر می باشد.

بخش مهمی از حمایت از گونه های زنده ی دریایی در برابر صید بی رویه، در سایه ی کنترل فعالیتهای صیادی دولت ها در دریای آزاد تحقق می یابد. در این راستا دولتها باید تدابیر لازم را اتخاذ نمایند تا عدم نقض اقدامات حفاظتی و مدیریتی بین المللی از سوی کشتی های تحت تابعیت آنها، که مشغول صیادی در دریاهای آزاد هستند، تضمین شود. به علاوه دولتها باید نسبت به ثبت شناورهای صیادی که مجاز به انجام فعالیتهای صیادی با پرچم آنها هستند، اقدام نموده و اطمینان حاصل کنند که هیچ یک از شناورهای صیادی با پرچم آنها در آبهای آزاد و یا در مناطق تحت حاکمیت دولت های دیگر به ماهیگیری نپردازند.

حقوق بین الملل حمایت از برخی گونه های زنده ی دریایی را به طور خاص، از طریق تدوین کنوانسیون های متعدد و تشکیل سازمان های بین المللی و منطقه ای، مورد توجه قرار داده است. ماهیان مهاجر، ماهیان تن و نهنگها از مهم ترین این گونه ها هستند.

بر اساس حقوق بین الملل، دولت های مرتبط با ماهیگیری، ملزم به مشارکت و همکاری در زمینه ی اتخاذ و اجرای معیارهای حفاظتی و مدیریتی مرتبط با ذخایر ماهیان مهاجر می باشند. این همکاری تنها از طریق سازمان های منطقه ای شیلات و با تدوین و اجرای معاهدات بین المللی و یا سایر موافقتنامه های بین المللی حاصل می شود. موافقتنامه ۱۹۹۵ ذخایر ماهیان مهاجر، نمونه ای از این موافقتنامه ها است که اقدامات حفاظتی و مدیریتی لازم برای حمایت از گونه های مهاجر را در بر می گیرد.

با توجه به آنچه که گفته شد، هر چند حجم وسیعی از قواعد و مقررات بین المللی و منطقه ای در زمینه ی حمایت از گونه های زنده ی دریایی وجود دارد، اما صید بی رویه آنها همچنان ادامه دارد که نشان از عدم حمایت کافی دولت ها از اینگونه اسناد و عدم اجرای کامل مقررات آنها می باشد. بر این اساس ضرورت دارد که دولت ها تمامی کوششهای خود را در بهره برداری و حفاظت از منابع زنده دریایی به طور مسئولانه ای به کار بندند و بدیهی است که بهره برداری مسئولانه و حفاظت بهینه از منابع زنده ی دریایی در جهت منافع همه ی ملت ها و دولت ها بوده و نیازمند همکاری در سطح بین المللی می باشد. همچنین نیاز به تدوین و توسعه ی قواعد در خصوص جنبه های گوناگون حمایت از گونه های زنده دریایی وجود دارد که دولت ها بایستی در این زمینه نیز اقدامات مقتضی را در سطح بین المللی از جمله از طریق سازمانهای بین المللی مربوطه اتخاذ نمایند.

تابعیت دولت ها در زمان ماهیگیری در دریای آزاد می باشد (Kurukulasuriya and Robinson, 2006).

بر اساس بند دوم ماده ۶۳ کنوانسیون ۱۹۸۲، دولت های ساحلی و دولت هایی که اقدام به صیادی در دریای آزاد می کنند (دولتهای صاحب پرچم کشتی) ملزم به دست یافتن به توافقی برای اجرای اقدامات حفاظتی و مدیریتی لازم در دریای آزاد می باشند (UNCLOS, 1982).

اما در این میان معضل پرچم های مصلحتی (Flag of Convenience) همچنان پابرجاست. پرچم های مصلحتی و یا کشتی های ثبت شده در حوزه اقتداری دولت هایی که روشهای دقیق، بهینه ی ماهیگیری را توصیه و یا اجباری نمی کنند و یا استانداردهای حداقلی کنترل آلودگی برای دریاهای آزاد درباره کشتی های تحت تابعیت خود ایجاد می کنند (Buck, 2010).

بنابراین دولت ها باید در راستای ممانعت از تغییر تابعیت (Reflagging) مصلحتی کشتی هایی که اقدامات حفاظتی و مدیریتی در دریاهای آزاد را رعایت نکرده و برای فرار از کنترل جدی و موثر اقدام به تغییر تابعیت می نمایند، با یکدیگر همکاری نمایند. دولت ها موظف هستند اقدامات کار آمدی صورت دهند تا کشتی های تحت تابعیت آنها از تغییر تابعیت به عنوان ابزاری برای فرار از اقدامات حفاظتی و مدیریتی در زمینه ی فعالیت های شیلات در دریاهای آزاد، بهره نبرند (Wiser, 2001).

۷. بحث و نتیجه گیری

گونه های زنده ی دریایی امروزه نقش انکار ناپذیری را در زندگی انسانها ایفا می کنند. کاربردهای مختلف آبیان در تأمین مواد غذایی، فعالیت های صنعتی و کشاورزی بیان گر این مسئله می باشد. در سال های اخیر، با پیشرفت تکنولوژی تهدیدات موجود نسبت به گونه های زنده ی دریایی، که صید بی رویه یکی از جدی ترین آنها می باشد، افزایش یافته است. از این رو حمایت از آنها نیز ضرورت پیدا کرده است. در همین راستا مسئله ی حفاظت از گونه های زنده دریایی در دهه های اخیر مورد توجه جامعه ی بین المللی قرار گرفته و به تدریج اصول و قواعد حاکم بر حفاظت از این منابع و استفاده پایدار از آنها توسعه یافته اند. به طور کلی دو دسته از اسناد حقوق بین الملل یعنی اسناد مرتبط با حقوق بین الملل دریاهای و اسناد حقوق بین الملل محیط زیست، حفاظت و مدیریت گونه های زنده ی دریایی را مورد توجه قرار داده اند و به وضع اصول و قواعد حقوقی لازم جهت حمایت از آنها پرداخته اند.

به علاوه از آنجایی که گونه های زنده ی دریایی مرز خاصی را برای خود تعریف نمی کنند، حضور آنها در مناطق مختلف دریایی، همکاری بین دولت ها را در زمینه ی حفاظت و مدیریت آنها ضروری می سازد. این همکاری در زمینه ی گونه هایی که مناطق مختلف

References:

- Agriculture Organization of the United Nations. Fishery Resources Division, 1999. *Indicators for sustainable development of marine capture fisheries* (Vol. 8). Food & Agriculture Org.
- Ahmad, M.Z., 2011. International legal and normative framework for responsible fisheries, with reference to Malaysia's offshore EEZ fisheries management.
- Bagarinao, T., 2005. *Regional guidelines for responsible fisheries in Southeast Asia: Responsible aquaculture*. Aquaculture Department, Southeast Asian Fisheries Development Center.
- Buck, E.H., 2010. UN Convention on the Law of the Sea: Living Resources Provisions. Provisions, Congressional Research Service, Washington D.C., USA.
- Convention on Fishing and Conservation of the Living Resources of the High Seas, 1958, United Nations, Treaty Series, vol. 559, U.N. Publications, New York, USA, 2005, pp. 1-8.
- Crawford, S.S. and Morito, B., 1997. Comment: toward a definition of conservation principles for fisheries management. *Canadian Journal of Fisheries and Aquatic Sciences*, 54(11), pp.2720-2723.
- Dabiri, F., Pourhashemi, S.A. and Rosta. F. A., 2009. A Study of the Principles and Concepts of International Environmental Law with a Look at Sustainable Development. *Journal of Environmental Science and Technology*, 11(3), pp. 213-225. (In persian)
- Declaration of Cancún, 1992. adopted at the International Conference on Responsible Fishing, Cancún, Mexico, May 6-8. Accessed from Ocean Law on 14 January 2004.
- De Fontaubert, C. and Lutchman, I., 2003. *Achieving sustainable fisheries: Implementing the new international legal regime*. IUCN.
- FAO, 1995. Code of Conduct for Responsible Fisheries, Food and Agriculture Organization of the United Nations, Rome, Italy, p. 12.
- Handl, G., 2012. Declaration of the United Nations conference on the human environment (Stockholm Declaration), 1972 and the Rio Declaration on Environment and Development, 1992. *United Nations Audiovisual Library of International Law*, 11(6).
- Hart, S., 2008. *Shared resources: issues of governance*. IUCN, in collaboration with IUCN Environmental Law Centre, Bonn, Germany.
- International Law Commission, 2022. *Yearbook of the International Law Commission 2015, Vol. II, Part I*. United Nations.
- Joyner, M.J. and Green, D.J., 2009. Exercise protects the cardiovascular system: effects beyond traditional risk factors. *The Journal of physiology*, 587(23), pp.5551-5558.
- Juda, L., 2002. The United Nations Fish Stocks Agreement.
- Kongrawd, S., 2006. IUU Fishing: Definition, Problems and Overcoming, The Department of Fisheries of Thailand, Ministry of Agriculture and Cooperatives, pp. 1-8, available at: <http://www.apfic.org/modules/xfsection/download.php?fileid=113>
- Kurukulasuriya, L. and Robinson, N.A. eds., 2006. *Training manual on international environmental law*. UNEP/Earthprint. Translated from English by S.M.M. Hosseini. Tehram: Mizan.
- Marjorie L, M.S. and Rosenberg, A.A., 2007. Regional fisheries management organizations: progress in adopting precautionary approach and ecosystem-based management. technical Study, No. 1, Chatham House, London, UK.
- Sands, P. and Peel, J., 2012. *Principles of international environmental law*. Cambridge University Press, Cambridge, United Kingdom.
- Schiffman, H.S., 2010. International Law and the protection of the marine environment. *Int. Sustain. Dev. Law*, 1, p.306.
- Tsamenyi, M. and McIlgorm, A., 1999. *International environmental instruments: Their effect on the fishing industry*. Dominion Consulting.
- Tsamenyi, B.M., Rajkumar, S. and Manarangi-Trott, L., 2004. The International Legal Regime for Fisheries Management, UNEP Workshop on Fisheries Subsidies and Sustainable Fisheries Management, Geneva, Switzerland, pp. 1-33.
- Thao, N.H., 2004. Current Legal Developments Asia-Pacific: Conservation and Management of Marine Resources in the Asia-Pacific: Who is Responsible? *The International Journal of Marine and Coastal Law*, 19(1), pp.71-84.

- The Global Development Research Center, 2019. The Rio Declaration on Environmental and Development, The Rio Declaration: Principle 15 - the Precautionary Approach. Available at: <https://www.gdrc.org/u-gov/precaution-7.html>
- The Convention on Biological Diversity (CBD), 1992. pp. 1-30, at: 6, Available at: <http://www.cbd.int/doc/legal/cbd-en.pdf>.
- UNCED (United Nations Conference on Environment and Development), 1992. Agenda 21. Rio de Janeiro, Brazil, June 1992. pp. 1-351, at:47, Available at: www.un.org/esa/sustdev/documents/agenda21/english/Agenda21.pdf
- UNCLOS (United Nations Convention on the Law of the Sea), 1982. pp. 1-202, Available at: www.un.org/Depts/los/convention_agreements/texts/unclos_e.pdf
- United Nations, General Assembly, 1982. Agreement for the Implementation of the Provisions of the United Nations Convention on the Law of the Sea, Relating to The Conservation and Management of Straddling Fish Stocks and Highly Migratory Fish stocks.
- United Nations, General Assembly, 10 December 1982. pp.1-40, at:5-6, Available at: http://www.un.org/Depts/los/convention_agreements/texts/fish_stocks_agreement/CONF164_37.htm.
- Welcomme, R., 2011. Review of the state of the world fishery resources: inland fisheries. *FAO Fisheries and Aquaculture Circular*, (C942), p.I.
- West, M.B., 1998. The future of the international law of capture fisheries. *Journal of Northwest Atlantic Fishery Science*, 23, pp. 1-8.
- Winter, G. ed., 2009. *Towards sustainable fisheries law: A comparative analysis* (No. 74). International Union for Conservation of Nature and Natural Resources (IUCN), Bonn, Germany.
- Wiser, G.M., 2001. Transparency in 21st century fisheries management: options for public participation to enhance conservation and management of international fish stocks. *Journal of International Wildlife Law and Policy*, 4(2), pp.95-129.

Available Online: <http://jmst.kmsu.ac.ir>

Original Article

Principles, legal rules and international conservation and management measures for the protection of marine species

Mohammad Ali nejadasl

Department of Law, Maku International Branch, Islamic Azad University, Maku, Iran.

*Corresponding Author E-mail: m_alinejad1364@yahoo.com

Received: 11 December 2021

Revise Date: 4 February 2022

Accepted: 7 March 2022

DOI: 10.22113/JMST.2022.304516.2450

Abstract

Exploitation of marine living resources, especially fish, has long been one of the most important ways of providing human food and has been considered a lucrative economic activity. In the past, the view has been that marine species are endless resources, but gradually, with increasing knowledge and awareness in this field, the view of countries about their infinity has changed and the need to protect them has become apparent. International law has considered the protection of marine species in recent decades, especially with the ratification of numerous international conventions and instruments. It should be noted that although there is a wide range of international and regional rules and regulations in the field of protection of marine species, but their overfishing continues, which shows the lack of adequate government support for such documents and non-implementation. Complete their regulations. Accordingly, it is necessary for governments to make every effort to exploit and protect marine living resources responsibly, and it is clear that responsible exploitation and optimal protection of marine living resources is in the interests of all nations. And governments need cooperation at the international level. There is also a need to develop and develop rules on various aspects of the protection of marine species, in which governments should take appropriate action at the international level, including through relevant international organizations.

Keywords: Protection of marine species, Overfishing, International law.

Copyrights:

Copyright for this article is retained by the author(s), with publication rights granted Journal of Marine Science and Technology. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0>), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

